



РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ ВО СКОПЈЕ
ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА - СКОПЈЕ



КОН РОДОВО ОДГОВОРНИ ПОЛИТИКИ И БУЏЕТИ ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И РУРАЛНИОТ РАЗВОЈ

Проф. д-р Марина Нацка
Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје

Скопје, 14-ти јуни 2023

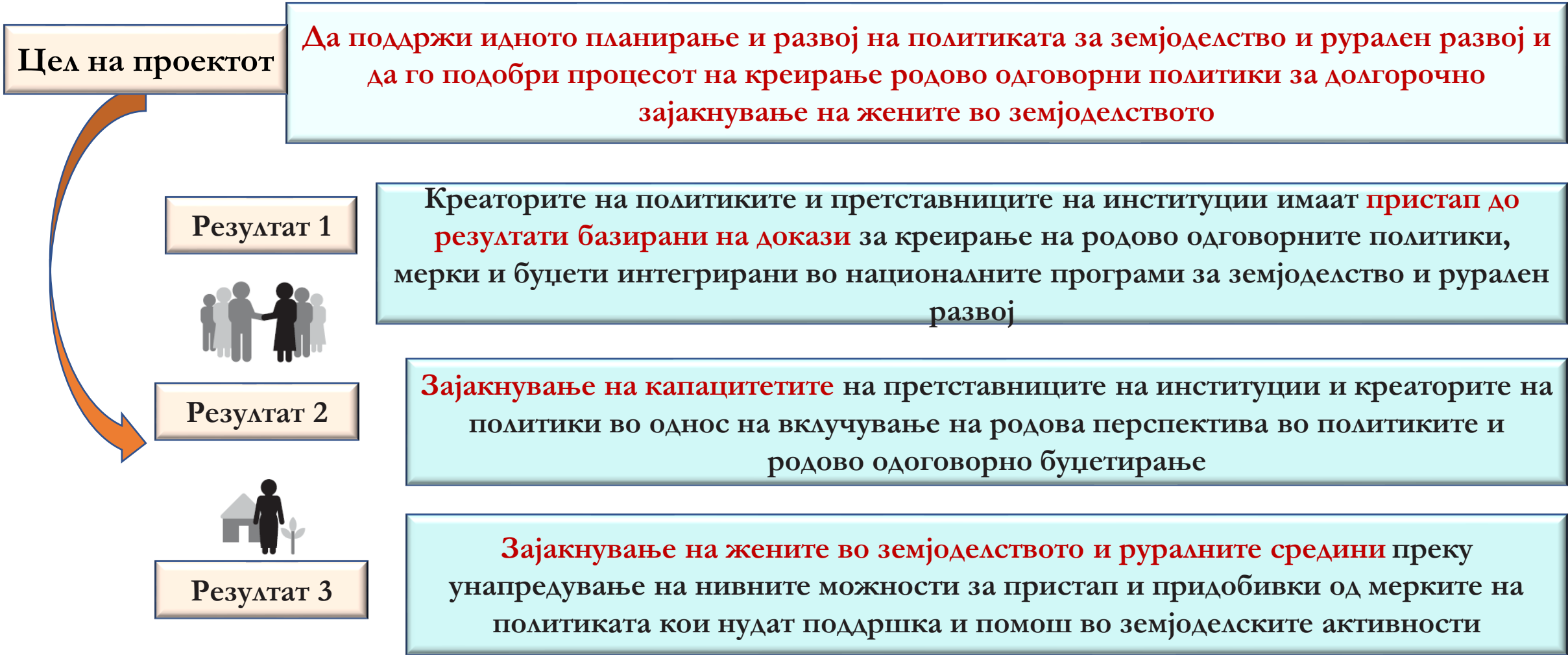


Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC



Соработка на Факултетот за земјоделски науки и храна – Скопје и UN Women во период април 2021-мај 2023



Зашто е значаен овој проект за нас?

- **Формирана** Работна група за родова еднаквост и зајакнување на жените при МЗШВ во 2019 година
- **Воведена** родово одговорна мерка 115
- **Подобрена** родова статистика
- **Остварена** соработка на засегнати страни преку Работната групата (претставници од владини институции, академски, невладини, граѓански организации)

Советодавен одбор на проектот и членови на Работната група

1. Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
2. Министерство за труд и социјална политика
3. Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој
4. Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството
5. Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје
6. Националната федерација на фармери
7. Мрежа за рурален развој
8. Центар за управување со промени



Истражувачки прашања

1. Да се утврди ефектот од мерката 115 и од **гледна точка на политиката и од перспектива на самите жени**;
2. Да се идентификуваат областите каде што интервенциите на политиката би можеле да се подобрат за да се обезбеди **одржливо, долгорочно зајакнување на жените** и
3. Да се даде препораки за спроведување **дополнителни мерки** кои ќе имаат партиципативен пристап, овозможувајќи еднакви можности за различни групи жени во земјоделството и задоволување на нивните специфични потреби

Истражување базирано на докази за ефективно креирање на политики
—примена на експериментална економија (lab-in-the-field experiment)

- Индекс на незајкнатост
- Ризик и временски преференции
- **Група I (контролна):** 100 жени - не аплицираа
- **Група II (одбиена):** 100 одбиени
- **Група III (одобрена):** 100 – добитнички на грант

И фаза економски екперимент
Декември/јануари
2022/2023
рандомизирани
контролни истражувања

Интервенции

- Мерка 115 (3000 EUR)

- 20 парови од земјоделски стопанства
- Заедничко донесување на одлуки
- Сертификати - мотивација

Обука за финансиска писменост

II фаза на економски експеримент април 2023 година

- Индекс на незајкнатост
- Ризик и временски преференции
- **Група III (одобрена):** 100 – добитнички на грант

- Теренско истражување на ставовите на жените за пристапноста и ефективност а на програмите (n=100)

Родова одговорна анализа на програми и мерки

ПЕТ ОБЛАСТИ НА ЗАЈАКНУВАЊЕ

ПРИДОНЕС ВО ПРОИЗВОДСТВЕНИ ОДЛУКИ ПРИСТАП ДО РЕСУРСИ УПОТРЕБА НА ПРИХОД УЧЕСТВО ВО ЗАЕДНИЦА РАСПРЕДЕЛБА НА ВРЕМЕ И РАБОТНИ АКТИВНОСТИ

Избрани резултати

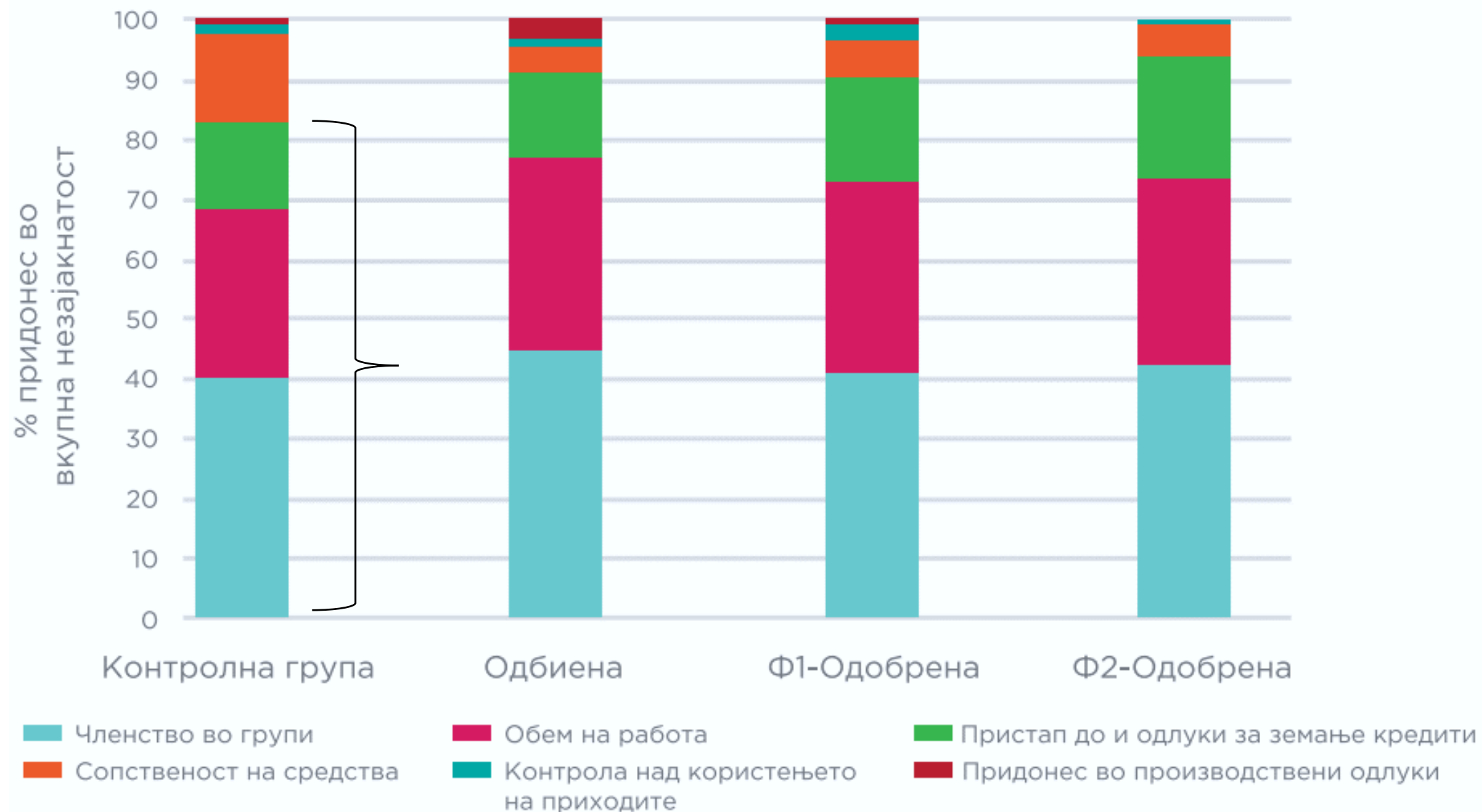
		Контролна	Одбиени	Одобрени
Производ-ство	Придонес во произ-водствени одлуки	1,5% сметаат дека нема-ат придонес во донесу-вањето одлуки	9,1% сметаат дека нема-ат придонес во донесу-вањето одлуки	• 1,4% сметаат дека не-маат придонес во до-несувањето одлуки
Ресурси	Сопстве-ност на средства	55,9% не поседуваат ниту едно средство во домаќинството	15,6% не поседуваат ниту едно средство во домаќинството	• 16,7% не поседуваат ниту едно средство во домаќинството
	Пристап до и одлуки за земање кредити	85,3% не донесуваат ниту една одлука за изворот на кредити-рањето	64,1% не донесуваат ниту една одлука за изворот на кредити-рањето	• 69,6% не донесуваат ниту една одлука за изворот на кредити-рањето • По мерката 115, про-центот пораснал на 78,7%
Приходи	Контрола над корис-тењето на приходите	• Повеќето жени, 60% имаат удел од 40% во приходот на до-маќинството • 30% од жените имаат помалку од 30% удел во приходот на до-маќинството	• Повеќето жени, 47% имаат удел од 40% во приходот на до-маќинството • 30% од жените имаат помалку од 30% удел во приходот на до-маќинството	• 61% остваруваат при-ходи од инвестиција-та од мерката 115
Лидерство	Членство во групи	10,3% членуваат во најмалку една група/здружение	14,1% членуваат во нај-малку една група/здру-жение	• 22,8% членуваат во најмалку една група/здружение
Распре-делба на време	Обем на работа	66,2% работат повеќе од 10 часа дневно	67,9% работат повеќе од 10 часа дневно	• 63,3% работат повеќе од 10 часа дневно

- Подобрување од 2018 година (5% членство)

- Мажите работат 9.68 часови дневно

Индекс на незајкнатост на жените во земјоделството

	Контролна	Одобрена	Одбиена
% од жени кои не ја зајакнуваат својата положба	53.60%	11.11%	16.46%
Недостигнување зајакнатост	0.229	0.045	0.074
Трпеливост	8.71	8.05	8.73
Ризик	5.81	6.03	6.90



Избрани резултати - Ставови и перцепции на жените за мерката 115

- **93,5% сметаат дека мерката 115 е успешна во однос на зајакнувањето на нивната положба**
- **61% остваруваат приход од инвестицијата од мерката 115**
- **„Не ја користам опремата“ е главната причина за оние кои сè уште не оствариле приход**
- **„Нискиот износ на финансиски средства за покривање на инвестицијата“ е главната причина за оние кои сметаат дека мерката не е успешна алатка за зајакнување**
- Обуката за финансиска писменост има позитивно влијание врз знаењата и вештините на жените. Сертификатот за завршена обука се покажа како мотивациска алатка за интересот и трпеливоста на жените да ја завршат обуката.
- **58.4% од одобрената група: Потребно е да се најде начин за дополнителна поддршка (развој на бизнисот) за да се изедначи разликата во износот од првиот (3.000 евра) и вториот повик (6.000 евра) за оние кои се пријавиле за првиот повик.**



ГЛАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ

- ▶ Области кои најмногу придонесуваат во незајакнатост на жените во сите групи се **членството во групи, обемот на работа, пристапот до/одлуката за земање кредити и сопственост на средства**
- ▶ Сеуште не може да се измери директен ефект на интервенциите од политиките врз одржливо економско зајакнување на жените, но има **позитивно влијание врз ставовите на жените, генерирањето приход и зајакнувањето на нивната положба во домаќинството.**
- ▶ Има поголема веројатност **жените** во земјоделскиот сектор да се откажат од широк опсег на економски можности поврзани со земјоделски одлуки, инвестиции, одлуки за кредитирање, лидерски и претприемнички одлуки итн.
- ▶ За жените кои се помалку склони кон преземање ризици или помалку ориентирани кон иднината има помала веројатност да се вклучат во претприемачки активности, дури и кога им е дадена можност.

ГЛАВНИ ПРЕПОРАКИ

- Континуирана поддршка и спроведување **дополнителни родово одговорни мерки со партиципативен пристап** за различните групи на жени според **области на незајакнатост**
- **Поефикасно сподедување информации** – улога на граѓански сектор, асоцијации, мрежи, здруженија во родово одговорни советодавни услуги
- Инвестирање во регионални стратегии за зајакнување: интервенции за региони со пониски стапки на активно членство во групи и зајакнување
- **Зајакнување на институционалната соработка:** соработка во **креирањето, спроведување и следењето** на политиките, како и унифицирање и поедноставување на документацијата потребна за ефективна примена на мерките
- **Редовна процена на интервенциите од политиките:** Вршење периодични процени на интервенциите од политиките за да се идентификуваат области во кои е потребно прилагодување или унапредување – 6 или 12 месеци
- Спроведување **пилот тестирање пред** спроведување на мерките од политиката, пред да се воведат во поширок размер, **среднорочна евалуација** како континуирана контрола и анализа **по** спроведувањето на мерката или програмата

Ви благодарам за вниманието!



GENDER EQUALITY



WOMEN'S EMPOWERMENT



WOMAN-LED GROUP

marina.nacka@fznh.ukim.edu.mk

Информации за проектот може да се најдат на:

http://www.fznh.ukim.edu.mk/fznh_un_woman